

домъ подъ управлението на единъ началникъ, които съставляватъ едно стопанство, работятъ заедно нераздѣлни имоти, ползуватъ се заедно отъ приходитѣ, съставляватъ патриархалното общество, което се нарича задруга". Тукъ сж ясно означени двѣтѣ сжществени черти на задругата: 1) колективно владѣние на имотитѣ и общо ползуване отъ тѣхния приходъ; 2) съжителство на нѣколко стопанства подъ властѣта на сѣмейния началникъ.

Тия особености на задругата докарватъ въ възторгъ г. Лавле. Той съ видимо удоволствие описва хърватскитѣ задруги на Широко Поле. Ето що казва той за тѣхъ:

„Тия селски дружества сж патриархални челяди, които живѣятъ връзъ едно общо и нераздѣлно имѣние. Задругата съставлява едно гражданско лице, като едно учрѣждение. Тя вѣчно трае. Тя може да тегли или да отговаря на сждъ. Нейнитѣ съдружни членове нѣматъ правото да искатъ подѣляването на наслѣдството, нито пъкъ да продаватъ или ипотекиратъ нѣкоя частъ. Въ тия сѣмейни общества наслѣдственото право не сжествува, както то не сжествува въ манастиритѣ. Като умре бащата или майката, дѣцата не наслѣдватъ, освѣнъ нѣкои парчета покжщнина. Тѣ слѣдватъ да получаватъ своята частъ отъ произведенията на общото имѣние, но по силата на своето лично право и като членове на вѣчната челядь. По-прѣди нищо не можеше да развали задругата освѣнъ смъртѣта на всички ония, които съставляваха частъ отъ нея. Момата, която се ожени, получава зестра; но тя не може да иска частъ отъ общия имотъ. Оня, който остави безъ намѣрение да се върне, загубва правата си. Управлението, както на вжтрѣшнитѣ дѣла, тѣй и на външнитѣ сношения, се повѣрѣва на единъ избранъ началникъ, който обикновено е най-стариятъ и най-способниятъ. Нарича се господарь или старшина. Кжщната работа се върти отъ една стопанка, облѣчена съ една деспотическа властъ въ всичко, що се касае до нея: тя е домашицата. Старшината нарежда полскитѣ работи, продава и купува; той изпълнява точно ролята на директора на едно акционерно дружество“...

Г. Лавле се възхищава отъ задругата не само по причина на економическитѣ прѣимущества, които тя прѣдставлява. Той се интересува въ нея и отъ историческа точка на зрѣние. Прѣди година още той е написалъ една твърдѣ поз-